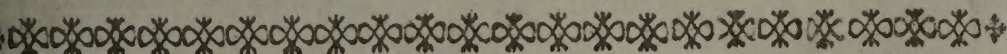

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

PARALYSI.

13

DISSERTATIO MEDICA, INAUGURALIS, DE PARALYSI.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

PATRICIUS BARON SETON,

SCOTUS,

Societ. Reg. Med. Edin. Soc. Extraord.

Non quaerit aeger medicum eloquentem, sed sanantem. SENECA, Ep. 76

Ad diem 12. Septembris, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXVII.

Viro egregio,

HENRICO SETON,

EQUITI BARONETTO,

DE ABERCORN,

Haud magis natalibus claro,

Quam morum ſuavitate et urbanitate,

Ac virtutibus omnibus,

Quae naturam humanam condecorant,

Inſignito;

Cui et amicitia et conſanguinitate,

Devinctus eſt:

Nec non,

Viro Eximio

GEORGIO DUNDAS

De Dundas, Armigero,

Maxima animi benignate,

Indoleque vere amica,

Praedito;

Stirpem claram et antiquam,

Qua ortus eſt,

Haudquaquam dedecoranti;

Has ſtudiorum Medicorum Primitias,

Summa, qua par eſt, obſervantia,

Sacras eſſe voluit

AUCTOR.

DISSERTATIO MEDICA,

INAUGURALIS,

DE

PARALYSI.

VARIE hic morbus a variis auctoribus nuncupata fuit, prout magis minusve late per corpus diffusum est malum. Apud Graecos primum, paraplegia, hemiplegia, paralysis, paresis, nominibus fuerunt. Apud Latinos nomini communi fuit nervorum resolutio, aut Anglice *Palsy*. Haec autem vocabula parum accurate medici olim usurparunt. Nunc si quandò partes omnes (ut quidam volunt) infra collum (aut ut alii) infra thoracem, paraplegia nuncupatur affectio: Si vero unum latus solum-

A modo

modo vires suas amisit, hemiplegia. Si denique membrum vel pars quaedam tantum afficitur, paralysis; quod quidem nomen omnes hujusmodi affectiones apud medicos adeptae sunt, idque usurpare, quia communi consensu sancitum est, minime haesitabo: Quandocunque movendi in quavis parte illaesâ, sentiendi facultas obtunditur aut etiam aboletur, tamen ejusdem generis affectio est habenda, nec a caeteris seorsum tractari meretur.

Paralysis ab egregio Cullen inter neuroses recensetur, et ejus hanc definitionem protulit: "Motus voluntarii nonnulli tantum imminuti; "saepe cum sopore *." Quia hanc definitionem caeteris omnibus quas alii protulerunt nosologi anteponendum existimamus, eas propterea praetermisimus: Istis enim commune fuit inter ea quae objiciantur, quod inter notas morbum signantes sentiendi facultas obtusa recensetur; hoc vero non semper contingit; et rarius adhuc pars quaevis torpet omnino: Quumque nullum aliud nosologorum est officium, nisi ut signa quae vix unquam desunt recenseant,

* Cullen Synopsis Nosolog. Method. Tom. II. p. 193.

ſeant, me judice, definitio ab illuſtri Cullen oblata eſt longe caeteris anteponenda.

HISTORIA MORBI.

Apoplexiam aut praegredi aut ſequi ſolet paralyſis; et hinc, quantum hi morbi mutuo nectuntur, plane indicatur; ut et quam ſimiles ſunt cauſae iiſdem praebentes originem. Subito paralyſis interdum adoritur: Interdum vero ante acceſſionem ejus, ſigna ejuſdem ſe in conſpectum edunt, e quibus hujuſmodi morbum inſtare ſuſpicemur. Vertigine crebro corripiuntur ſic laboraturi; caput quaſi pondere gravatur, aut etiam dolet. Partes quaedam tremunt ſubinde; et ipſi aegri, viribus ſuis deficientibus, inter movendum quaſi vacillant; et aliquando omnia corporis membra contremunt; interea non raro adeſt aliquid ſtuporis, et hoc aut illud latus, vel pars mox reſolvenda frigeſcit *. Saepe mens hebetior fit et ſtupet; inde ſtolidus

* Cael. Aurel. lib. II. cap. I. De Haen, Rat. med. cap. 28.

ſtolidus videtur homo; memoria labaſcit; nec non moroſitas quaedam obſervatur; denique, cum jam invaſurus eſt morbus, omnis vis vitae languet. Moeror in quibuſdam, ingruente acceſſione, et melancholia inſignis obſervatur; mens adeo imbecilla evadit, ut lachrymae leniſſima, aut etiam nulla cauſa, quae detegi poteſt, eliciuntur. Haec paralyſeos aeque ac apoplexiae ſunt praenuncia. Saepe poſtquam apoplexia diſceſſit, et ſenſus reſuſcitati fuerunt, horrendae affectionis iſtius veſtigia nunquam delenda manent. Cum jam aggreſſus eſt morbus, in parte affecta ponderis ſenſus percipitur, eique adjungitur ſtupor nonnunquam, ſed rarius dolor. Pulſus arteriarum aliquantulum mutatur; ſub initiis plerumque celer eſt, et abnormis; nonnunquam durus; poſtea autem fere ſemper mollior fit, et magis formicans. Alvus plerumque adſtringitur. Sudor viſcidus a quibuſdam in parte affecta, aut nonnunquam per totum corpus, fuit conſpectus *; ſaepius vero cutis areſcit, et (quod rarius contingit) latus non paralyſi affectum convulſionibus agitatur †: Interea torquetur

* Hipp. Epid. lib. 4. p. 746.

† Hoff. Syſt. Rat. Tom. 4. part. 4. p. 27.

quetur os et vultus; lingua inſuper, ſi hemiplegia adeſt, ad latus hoc aut illud inclinatur, nec amplius ſolito more officio ſuo fungitur; ſed, turbata voce, indiſtincta verba eduntur. Loquela inſuper ipſi aegro difficilis eſſe videtur. In parte affecta quoddam moleſtiae, quaſi aliquid ibi perreptaret, ſentitur; aut etiam dolores quodammodo pungentes, iſtis ſimiles eos adorientibus quorum obtorpeſcunt nervi, percipiuntur; vehementiores tamen, et convulſionibus * ingentibus ſtipati, nonnunquam laceſſunt. Cum diutius perſtitit morbus, partes affectae ſaepe marceſcunt, muſculique flectentes interdum rigeſcunt et contrahuntur †. In ipſis membris ſic reſolutis, ſenſus non deeſt plerumque, quamvis interdum quodammodo obtundatur; at etiamſi rarius una cum motu ſenſus perit; tuncque morbus gravior urget, et admodum periculoſus eſt habendus: Dignum obſervatu eſt inſuper, quod interdum, ut memorant quidam, in uno latere motus penitus ceſſavit, illaeſo ſenſu; dum alteri motus, abolito ſenſu,

* Senac. de la ſtructure de Ceur, Tom. 2. p. 291.

† De Hais diſſertat. de hemipleg. p. 31. Wepfer. ob. 16.

ſenſu, manſit *. Deſinit hic morbus haud raro in lethum, et quidem in apoplexiam † ſe mutans ſubito nonnunquam. Veruntamen cum non ſtatim lethalis fit, et morbus abſcedere videtur, timendum eſt multum ne regrediatur; etenim fallax ſolet eſſe levamen, et partes quae antea laborarunt raro priſtinum vigorem recuperant: Mentis nec non praecipue eorum, qui aetate provectiores ſunt, dum manet vita, functiones aliquae manifeſte laeduntur; et hinc qui antea judicio gravi fuerunt, et ingenii acumine inſignes, fatui nunc et inutiles redduntur. Quanquam vero prima aggreſſio non lethalis ſit, inde tamen monſtratur corporis vires jam eſſe fractas; et alteram citius ſeriuſve, vixque non vitam ablaturam, metuendam praenunciat. Has miſerias eximie depinxit celeber. Mead ‡ his verbis: "Miſeram autem vitam plerumque "trahit, qui illo afficitur: Vis enim animi "cum memoria deperditur; et luctuoſum ſpec-"taculum,

* Gregory praelect. clinic.

† Cullen. pract. phyſ. vol. III. p. 174.

‡ Mead. monita et praecepta medica, cap. II. ſect. II. p. 75.

" taculum, non jam homo, ſed animal ſemi-
" mortuum, contremit et vacillat."

QUAE INCISIS CADAVERIBUS CONSPICIUNTUR.

Antequam ad paralyſeos cauſas indagandas progredimur, quae remoto cranio, anatomici in cerebro detexerunt hic recenſeri operae pretium fore videtur. Hujuſmodi quidem inquiſitiones medicis morborum complurium cauſas accuratius explorandi occaſionem praebuerunt, et eorum indolem luculenter expoſuerunt; nullius autem magis quam hujus. Duplicem enim poſſe cerebri affectionem extitiſſe ex his comperimus, viz. I. Sanguinem ſerumve aut tumores varios idem compreſſiſſe. II. Ipſum cerebrum eſſe vitiatum, aut ſaltem quandam mutationem ſubiiſſe.

Retulit in tabulas venerandus Margagni *, quod quidam ſeptuaginta annos natus paralyſi, apoplexiae ictum inſequenti, correptus occubuit. Seri aliquantulum inter cerebri meninges repertum

* Morgagn. de ſed. et cauſ. morb. epiſt. 11. art. 6.

pertum eſt; in ventriculo ſiniſtro quoddam phaſeolum ſuper plexum choroidem, magnitudine referens, ex variis conſtans hydatidibus detectum; "ſub eodem ventriculo ſinus erat, cu-"jus parietes ſubſtantia cerebri faciebat, flava "ac flaccida quae corrupta videbatur."

Idem praeterea medicus * memoravit, quod ruſticus quidam quadrageſimum circa annum, poſtquam doloribus vagis thoracis vexatus erat, obmutuit tandem, linguae nervis reſolutis, nec dextri lateris membra exercere potuit. Defuncti cerebrum inciſum eſt, vaſa ſanguinem vehentia, quae per meninges procurrunt, ſanguine turgentia et diſtenta erant. Cerebrum ipſum flaccidum fuit, pinealis glandula duriuſcula et friabilis, ſubflava quoque, ſicut et nates et teſtes. In ventriculis pauxillum aquae inveniebatur, in ſiniſtro "corpus calloſum, quaſi "tabe quadam factum, ſubſidebat, et ex medio "tuberculum prominebat, maximae fabae mag-"nitudine et figura, colore autem rubro. "Reliquum ſtriatum corpus totum flaveſceret, "eaque eſſet laxitate, ut quaſi diffluerет."

Vetula

* Morgagn. epiſt. 11. p. 84.

Vetula * quae per tres annos hemiplegiam apolexia inductam perpessa erat, tandem mortua est. Magna vis aquae ex vertebrarum canali, tum superiore tum inferiore, erupit.

Mulierem † bis apoplexia occupaverat: Paralysis tandem insecuta est. Uno aut altero mense elapso, postea febre extincta est: Atro sanguine cerebri vasa turgebant, pars cerebri corticalis adeo mollis et laxa erat, ut etiam membranae avulsae adhaereret.

Puella ‡ viginti et tres annos nata postquam se, grave supra caput onus gestans, multum exercuerat, hemiplegia lateris sinistri correpta est. Mortuae rescisso capite e dextro ventriculo multum laticis cujusdam turbidae profluxit; eodem paullo magis dilatato, abscessus tunica propria cinctus, mole ovi gallinacei, se in conspectum edidit: In eo aperto, humor quidam subfuscus fuit observatus, et parietes ejus scabri, inaequales, et ulcerati visi: Plexus choroides in-

* Morgagn. epist. 11. p. 85.

† Morg. epist 11. art. 22.

‡ Wepfer. hist. apoplex. hist. 14. p. 398.

ſuper glandulis exiguis albis et pellucidis obtegebatur.

Juvenis * ſanguineo temperamento, poſtquam laute epulatus erat, latus dextrum reſolutum fuit, dexter quoque oculus caligabat. Septimo aut octavo die e vita diſceſſit. Inſpecto cerebro, ejus cavum anterius ſanguine partim ichoroſo, partim concreto, atque ſero refertum inveniebatur.

Puer † tertium agens annum hoc morbo confectus eſt; dextrum latus praegreſſo lethargo affectum erat; inter membranas cerebri aqua congeſta profluebat: Pars corticalis compreſſa et ſolito firmior videbatur. Ventriculorum cava multa aqua limpida implebantur.

Hujuſmodi plura exempla referre prorſus ſupervacaneum foret, et ultra ſolitos fines hujuſmodi diſſertationum nos ducerent: Omnia enim quae apud medicorum ſcripta proſtant, morbum e cerebro compreſſo perſaepe oriri ſat luculenter indicant. Innumerique caſus

* Willis de an. brut. cap. 9. p. 155.

† Will. de an. Brut. cap. 9. p. 158.

casus citari possunt in quibus morbus vel ab aliis affectionibus, ut tumoribus, &c. aut ipsum cerebrum aut quosdam nervos comprimentibus, vel denique injuriis externis ortum duxit. Quae incisiones supra memoratae nobis exhibuerunt, fere huic affectioni, quandocunque idiopathica est, originem praebent; quum igitur talia conspiciuntur, causa, quantum hoc modo fieri potest, sub luce est posita. Atqui hic adnotandum, quod, qui expectant semper, a cadaverum incisionibus mali hujus indolem et naturam deprehendere, saepe fallentur: Non raro enim nihil insolitum in cerebro conspicitur. Cadaverum incisiones haud obscure monstrarunt quam arcte inter se connectuntur, et quam similia sunt mala quibus nervi obnoxia sunt. Causae enim quae nunc paralysin, nunc apoplexiam, morbum comitialem aut convulsiones inferre videntur *. Atque revera affectiones illae tam arcte inter se conjunguntur, quod haec in illam non raro mutatur. Unde quidem hae varias

species

* De Haen, rat. med. cap. 5. p. 4.

ſpecies prae ſe ferunt, aut in diverſis hominibus, aut in eodem diverſis temporibus, natura fortaſſe inter arcana ſua recondidit. Utrum hoc vario hominum habitui, cerebro toti plus minuſve compreſſo, vel parti cui admovetur preſſura, tribuendum eſt, dubium; veruntamen eouſque compertum habemus, quod ab hac aut illa cauſa haecce affectio originem ducit. Quod ad morbum de quo hic diſſerimus, hoc ſatis eſt comprobatum; corporis latus dextrum aut ſiniſtrum paralyticum fieri, quandocunque contrarium cerebri hemiſphaerium comprimitur. Curioſum hoc admodum, ſed ubique fere obſervatum, nec explicatu quidem facile; fibris cerebri medulloſis inter ſe decuſſantibus fuit imputatum: An ita ſe res habet, an aliter, non aſſerere audebo. Talis autem opinio ſatis veriſimilis videtur.

Hic morbus tam facile a cunctis omnibus diſtingui poteſt, ut in diagnoſi proferenda morari inutile et ſupervacaneum exiſtimem.

CAUSÆ

CAUSÆ OPPORTUNITATEM INDUCENTES.

Quoniam Paralyſis ejuſdem videtur eſſe generis ac apoplexia, nec ab illa niſi gradu differre, ambarum cauſae non multum plerumque diſcrepare colligendum eſt. Etiamſi Paralyſis omni aetati et temperamento aliquando contingat, nonnunquam tamen quibuſdam magis quam aliis inducitur, ſicut et apoplexia ipſa: Illis enim quibus majora ſunt capita, colla breviora, corporis conſtitutio pinguis et craſſa, et qui aetate ſunt provectiores, ejus incurſui praecipue ſunt opportuni. Quorum venae inſuper turgidae ſunt et laxae, facilius hoc morbo corripi ſolent; quinetiam qui ſanguineo ſunt temperamento, et vitam inertem atque luxurioſam degunt, ejuſdem incurſionibus prae aliis opportuni eſſe dicuntur.

Pervigilia

Pervigilia quoque et ſtudia quibus nimis incumbitur, lucubrationes, et denique quodcunque corpus infirmet aut plethoram inducat, eodem pertinent. Quidam coeli habitus, necnon et mutationes, ejus incurſui multum favere dicta fuerunt. Eundem quoque morbum ſub hyemis frigoribus ſaepius accidere plerique adnotarunt, et magis adhuc quum gelido aëri * humor multus immiſcebatur. Nec alia cauſa hyeme et vere ſaepius quam tempeſtatibus aliis adoritur †. At quidem non abeſſe ſolet, ſiquando corpore fortuitis cauſis proclivi facto, coeli temperies ſubito mutatur.

CAUSÆ EXCITANTES.

Hae in capita duo recte diſtinguuntur.

I. Quorum primum cauſas omnes cerebri vel nervorum ſubſtantiam comprimentes, vel aliter manifeſte laedentes;

II. Se-

* Huxham de aere et morb. epidem.

† Huxham loc. ſup. citat.

II. Secundum autem illas, quae vim nervosam, cerebri substantia minime mutata, minuunt, complectitur.

Inter priores utpote quae et saepius occurrit et potentissima est, compressio recenseri debet. Extrinsecus infertur haec, interdum aut intus oritur. Ictibus contundentibus, fracturis et vulneribus ipsi cranio aut medullae spinali externa vis illata, eidem causae esse potest.

Intus vero comprimitur cerebrum, quandocunque ossa prominent, vel quando in vasis suis congeritur sanguis, aut illa rupta laticem suum effuderunt; aut denique quum serum, vel inter cerebri membranas, vel in ejusdem cava, se insinuavit: Tumores insuper aliquando intra caput exoriuntur, et quo plus aut minus mole sua comprimunt, eo apoplexiae, aut nervorum resolutioni, talibusque affectionibus, originem praebent: Idem quoque morbus etiam istis in aliis partibus existentibus, siquando nervi aut medulla spinalis ab iis comprimantur, aut constringantur, non raro nascitur. * Hydrothorax

praeterea

* Carol. Piso. serof. colluv. sect. 3. cap. 7. p. 243.

praeterea aut * vomica in pulmonibus eosdem effectus interdum gignunt.

Sanguis in vasis suis apud nervorum originem, a multis fortuito contingentibus, interdum congeritur, et cerebrum comprimens, indicia quibus paralysis atque apoplexia insigniri solent, saepe inducit: 'In a case of palsy,' inquit † illustris Cullen, 'which is both partial and transi-'tory, it is perhaps the only condition of the 'vessels of the brain that can be supposed :" Et quidem, perpensis illis, quibus sanguini a capite reducendo obsistitur, causis, et nervos more insolito comprimi, et non amplius ut antea per corpus vigorem transfundere, luculenter patebit: Ideoque collo nimis constricto, aut corpore diutius flexo et capite depresso, rubore suffunditur vultus, tinniunt aures, oculi caligant, et vertigo inducitur. In praelectionibus suis, illust. ille medicus supra citatus, exemplum quoddam huc spectans enarravit. Fuit enim mulier, quae, corpore etiam per temporis pauxillum inclinato, signis

* De Haen. rat. med. cap. 24. p. 186-7.

† Cullen pract. phys. vol. 3. p. 177.

signis, iis apoplexiae omnino similibus, corripiebatur, et subito concidebat.

Humores extra sua vasa effusi, quia hinc paralysis persaepe oritur, proxime nobis obveniunt; et certe non levem attentionem poscunt; effunditur vero aut sanguis aut serum. Sanguinis effusiones, quantum judicare possumus, interdum ab aucta vasorum cerebri actione, unde rumpuntur illa, aut externa vi illata, contingere solent. Serum e vasis suis elabitur, quando, sicut in diathesi hydropica, eorum extrema laxantur; aut ea latice praeter solitum aquosa implentur; ut etiam quum venae sanguinem e capite reducentes, plus minusve obstruuntur. Aucta vasorum actio, quae inde rupta sanguinem effundunt (etiamsi rarior quam altera causa sit haec) secum nihilo minus quandocunque contingit, periculum ingens adfert. Vix quidem in animo concipere possumus, quomodo sanguine in ventriculis cerebri effuso, vita non subito aufertur; sed revera aliter res se habet. Quae vero Celeb. Cullen protulit aspiciamus *: 'That a sanguine effusion,' inquit ille,' can happen without becoming very soon general, and

C 'thereby

* Cullen pract. phys. vol. 3. p. 177.

'thereby occasioning apoplexy, and death, may 'seem doubtful, but dissections prove that in 'fact it does happen occasioning palsy only; 'though it is true that this more commonly 'depends upon an effusion of serous fluid, and 'of this only.' Nimia vasorum actio, quae sanguinis effusionis proxima rite habeatur causa, ab omnibus istis proxime oritur, quae congestioni favent, et quidem ea hujus praecipuus est censenda effectus: Etenim, ut innumera testantur, in quacunque corporis parte congeritur sanguis, in ea ad actionem validiorem concitantur vasa; et siquando membranis interiora cava obductis incidit, et ibi moratur, quia ipsae ex structura sua sanguini effundendo obnoxiae sunt, hujusmodi profluvia sunt magis expectanda.

Serum effusum, praesertim quum diutius perstitit morbus, in defunctorum cerebris repertum est: Aquosi humores tardius et quasi paulatim ex vasis suis elabuntur; nec tam subitum periculum quam sanguis prorumpens intentant; ideoque paralysis hinc oboriens facilius sanatur. Humores aquosi in corpore nimis abundantes,

in

in cava ejus varia per vafa exhalantia facile tranfeunt; et quidem fimile ratione in cava cerebri, maxime ibi metuendi quia vitae id organum eft princeps. Quam verum hoc, ab ifchuvia renali, quae plerumque apoplexia aut paralyfi inducta cito lethalis evadit, colligi poteft.

II. Ad caufas quae, nervorum genus adorientes, ejufdem vim imminuunt nunc perventum eft.

Frigus valde fedare probe conftat. Quum aut diutius corpori admotum, aut vehementius eft, vis vitae ab eo multum imminuitur, et tandem omnino extinguitur. Hanc ob rationem paralyfeos caufa femper fuit exiftimatum: At effectus ejus, et quod ad hunc et alios inducendos morbos, multo potentiores funt, adjecto humore *. Coelius Aurelianus †, Huxham, et multi inter veteres aeque ac recentiores, paralyfin fub frigido et humido coelo praecipue infeftare adnotarunt; et adeo haec opinio invaluit apud homines, quod, teftante ‡ Hippocrate, interdum

* Coel. Aurel. lib. 2 cap. 1.

† Huxham de aëre et morb. epidem.

‡ Hip. epid. 1. char. tom. 9. p. 63.

terdum epidemicorum inſtar graſſata ſit hic morbus: Medicorum multorum ſcripta ſic ab eo paralyſin facilius induci teſtantur: Atque Galenus * quibuſdam, dum ſuper lapidem frigidum ſederent, ſubito ani et veſicae ſphincteres reſolutos fuiſſe memoravit. In tabulas retulit Avenzoar †, quod ipſe noctu, quum diutius ſolito ſub humido et frigido Jove manſerat quondam, cruris nervos reſolutos expertus erat ‡. Mangetus quendam, poſtquam in lecto humido obdormierat, paralyſi correptum eſſe, nos certiores fecit ‖. Zacut. Luzitanus eandem affectionem homines adorientem, poſtquam in aqua frigida natarant, obſervavit, multaque alia hujuſmodi medicis ſcriptoribus ſunt tradita.

Calor etiamſi, praeſertim cum modicus eſt, ad ſanitatem ſervandam, et omnia vitae munera rite exercenda, confert magnopere; etiamſi inſuper nihil, in medicina facienda, utilius fuit repertum, nonnunquam, ſi nimius admoveatur, fere

* Galen. de locis affect.

† Avenz. apud Zacut. Luſitan. tom. 1. hiſt. 47. p. 84.

‡ Mang. bib. pract. p. 85. 106.

‖ Zacut. Luſitan. lib. 1. pract. obſervat. 34-37.

fere ſimili ratione nocet: Hic denique ſicut et frigus paralyſi originem praebuit. Stimulando, ſanguinem velocius circumagi facit; humores diſſipat, cumque diutius effectus ejus perſtiterint, ipſi cerebro vim ſuam ſurripit. Dicit * Hippocrates paraplecticos nonnunquam fieri homines, ſi caput repente Solis adoribus exponitur. Effectus vero caloris, aeque ac frigoris, adjecto humore inſigniores fiunt: Sic enim balnea calida valde corpus humanum laxare obſervantur. Hanc opinionem ſuffulcit † Willis ut et Martianus. Liquores tepidi aut ſaepius aut majore quantitate aſſumpti, auctore clarſ. Boerhaave, multum infirmant, et ex iis non raro omnia contremiſcunt membra: Coffaea atque Thea hujuſmodi ſunt, et hoc modo nonnunquam haud innocuae evadunt. Nocivi illarum effectus ſunt adſcribendi partim ad ſanguinem ab iis dilutum nimis, unde id quod pro nutrimento debuit eſſe vel deficit vel corrumpitur; et partim ad ventriculi

* De aëre, locis, et aquae textu 14. chart. tom. 6. p. 191.

† De an. brut. de paral. caſ. 5.

culi vigorem amiſſum, et ipſum non amplius ad ingeſta concoquenda ſufficientem. Boerhaave de his differens haec verba habet: ‘ Abuſus theae, coffoae, paralyſin induxit, nervis redditis flaccidis *. ’ Van Suieten inſuper his verbis uſus eſt: ‘ Vidi plurimos his potibus diu abuſos, adeo enervatum corpus habuiſſe, ut vix languida membra traherent, ac plures etiam apoplexia et paralyſi correptos fuiſſe.’

Aër fixus, vel ille qui inter fermentandum extricatur, nuper ob ejus indolem acidum aëreum nuncupatus, ille qui in cavernis et fodinis nonnunquam abundat, omni terrae calcariae immiſcetur large, et e pulmonibus inter ſpirandum ejicitur; ſi denuo inhaletur, ſtupor, apoplexia aut paralyſis inducitur, et ni aër purus cito ſuppeditetur, in animantibus omnibus ipſa extinguitur vita. Aër mephiticus, aut id quod omni materiae combuſtae ſupereſt †, vaporeſque multi hic recenſeri debent. Hemiplegia immedicabilis etiam ‡ exhalationes parietum

* Tom. 3. de paral. p. 362.

† Vide Hoffman. Wepfer. et Helmontius.

‡ Van. Suieten tom. 3. ſect. 1010. p. 278. item; de Haen rat. med. pars 2. cap. 13. p. 233.

rietum nuper extructorum et calce oblitorum ut causam agnovit. Praeter istos, metallorum complurium, ut hydrargyri, plumbi, stibii, arsenici, &c. vapores, eosdem effectus edunt. Hinc inaurantes, chemici, metallurgi, figuli, &c. huic morbo sunt maxime obnoxii. Omnia vero istiusmodi nociva, utcunque admoveantur, vim nervorum imminuunt. Hujusmodi exempla multa retulit de Haen *.

Inter causas quoque hunc morbum excitantes, quaedam venena e plantis comparata recensere non absonum videtur; ista sunt opium, belladona, hyoscyamus, solanum, nicotiana, &c. omnia enim illa, quia vigorem suum nervis eripiunt, hujus morbi origini valde favent. Opium nonnunquam paralysin inducere posse, experimenta quae illustris Monro et Whytt instituerunt, satis monstrarunt. Dixit Felix Platerus † ipsum, linguam paralysi correptam, ex opio per anum injecto, observasse. Belladona ulceribus partes oculo vicinas obsidentibus applicata

* Rat. med. cap. 9. et 28.

† Observat. lib. 3. p. 129.

plicata pupillae motum et contractionem sustulit *. Nicotiana nimis usitata nervis haud minus est nociva ; et paralyseos aut apoplexiae signa induxit. Hujusmodi exemplum retulit Hilwigius †.

Hactenus non satis fuit statutum, an haec supra recensita, stimulando an sedando effectus suos edunt; multa quidem eorum, quum primum admoventur, manifeste stimulant; hujusmodi autem effectus evanescunt cito, et debilitatis indicia se in conspectum edunt. De hac re autem nihil certi proferre audemus.

Acida vina et austera, insuper, ut paralyseos causa fuerunt a quibusdam auctoribus memorata ‡. Etmuller ait, ‘ et tales paralyses frequentes sunt in Austria et Moravia, ubi copiosum potatur vinum acore insigne turgidum.’ Paralyseos inter causas excitantes a plurimis recensita fuit nimia venus ‖. Sine dubio venus nimis

* Ray hist. plant. lib. 13. cap. 23. p. 680. item ; Van Suieten, tom. 3. de paral. p. 363.

† Hilwig. observat. num. 45.

‡ Etmul. tom. 1. p. 455. cap. 10.

‖ Vide Hoffman, Celsus, Ludovicus, Willis, &c.

nimis culta corpus valde infirmat, nec ab ea minus mentis facultates labafcunt. Jactura ipfa feminis, humoris quidem tam utilis, non fine multo incommodo toleratur; at voluptas quoque ingens, et motus convellentes quae hüic funt propria, ad eofdem promovendos effectus haud leviter conferunt.

Animi affectus, cum vel fubito vel vehementer exardefcunt, vel longum per tempus agitarunt, haud minus damni afferunt, quam ea quae effectus fuos directe in corpus edunt, et idem commovent: Ifti in paralyfin multofque alios morbos defierunt, et nonnunquam improvifo mortem ipfum intulerunt. Confentiunt enim mutuo nexu quodam mirabili corpus et mens, nec laefa hac, immune illud. Affectus vero animi vel excitantes vel deprimentes funt. Excitant ira, gaudium, et fimilia: Hi affectus nervos magnopere agitant, ab iifque cor et arteriae infolito impetu fanguinem propellunt; hinc caput verfus majore copia urgetur. Hoc fatis indicant calor ille et vultus fuffufio quae inde oritur. Tulpius * memoravit, quod foemi-

* Obfervat. med. lib. 1. cap. 41.

na quaedam, cito poſtquam parturierat, iracundia correpta, in paralyſin incidit; denique eſt notandum, haec omnia animum excitantia, ſi modica ſint in ſanitate conſervanda, et muneribus rite fungendis, haud aliter quam corporis exercitatio prodeſſe; at immodica aeque nocere. Eleganter diſſeruit Gaubius de hac re. * 'Quanquam igitur in moderatis qui ratione 'diriguntur, ſua ineſt eximia utilitas haud mi'nus phyſica quam moralis, magnopere tamen 'vitae ac ſanitati nocere poſſunt valde violenti, 'maxime ſicubi et ſubito erumpunt, aut perti'naci duratione inoleſcunt, aut intus ſaevientes 'nequicquam comprimuntur, aut alii aliis ce'lerrime ſuperveniunt, ſive affines ſive inter ſe 'oppoſiti.' Affectionum deprimentium quaedam, ut timor atque moeſtitia, paralyſin nonnunquam induxerunt, Hoffman †, Shenckio ‡ et De Haen || teſtantibus.

Praeter

* Gaub. de patholog. p. 276.

† Hoff ſyſt. rat. tom. 3. obſervat. 2.

‡ Obſervat. med. lib. 1.

|| Rat. med. cap. 8. p. 51.

Praeter iſtas modo relatas cauſas, multae aliae in auctorum ſcriptis memorantur. Illuſt. Van * Swieten convulſiones (ſicut in elilepſia) et alios ejuſmodi motus abnormes, praecipue in infantibus, paralyſin nonnunquam induxiſſe obſervavit. Hanc ille ad morbidam quandam mutationem, vel ipſi cerebro illatam, vel fibris muſculorum fortiter diſtractis, ſtructura eorum inde laeſa, attribuit. Dolor inſuper vehemens et diuturnus aliquando hunc morbum progenerare viſus eſt.

Hic quidem nervos valde concitat, eoque violentiore nihil magis ad vires eorum conterendas valet: Non mirum eſt igitur eum paralyſeos initiis favere †. Van Swieten certiores nos fecit, ipſam paralyſin nulla arte ſublevandam a dolore lumborum vertebras occupante exortam, apud inferiora membra, ſe obſervaſſe: Simili ex ratione eandem rheumatiſmum aliquando inſecutam eſſe, ut ipſe expertus eſt, retulit Boerhaave. Vix neceſſarium videtur in paralyſin illam, quae crebro poſt ſe relinquit colica pictonum

* Van. Swiet. Tom. 3. de paral. ſect 1060.

† Tom. 3. de paral. p. 364.

num morari; hujus vero quidem, non ipſius morbi effectus, aut dolor ejus aſſecla, ſed plumbum a quo ille originem deducit, eſt incuſandum. Paralyſin non raro febribus et aliis morbis acutis ſupervenire neminem fere latet *. Eſt enim ſaepe videre partes quaſdam hujuſmodi affectionibus correptas; utpote quum praegreſſis febribus gravioribus, caecitas aut ſurditas inducitur. Ex morbis ſicut ſcorbuto et ſiphyle †, quibus valde inquinatur ſanguis, oriri hic memoratus eſt, ut et ex vermibus in inteſtinis hoſpitantibus ‡; atque aſſeveravit Salmuth, || e linguam, retropulſo faciei eryſipelate, mutam redditam obſervaſſe. Similes affectus arthritis §, quum non ſolito et regulari modo extrema occupavit, edidiſſe dicta eſt. Conſuetis exinanitionibus impeditis, malum nonnunquam exoritur idem: Sicque qui profluvio haemorrhoidali fuerunt obnoxii, ni id ſolito intervallo redeat, capitis

* Vide Fernelius de febrib. Foreſtus, Riverius, de Haen, alioſque.

† Vide Aſtruc. Wepfer. et Baglivi.

‡ Salmuth. cent 2. obſerv. 45.

|| Cent. 2. obſerv. 43.

§ Van. Swiet. tom. 4. ſect. 1273.

capitis affectiones, ut vertiginem, &c. cito experiuntur * ; et hinc colligere licet ſanguinem, exitu ejus ad inferiora impedito, cerebri vaſa diſtendere: Nec aliter quidem ſe habent mulieres, menſtruis non ſolito tempore profluentibus: Hoc vero clarius adhuc manifeſtatur, quandocunque, ſicut in iſchuria renali, cujus ſupra mentionem fecimus, urinae fluxus ſupprimitur.

PROGNOSIS.

De hujus morbi eventu ſemper dubitandum eſt ; is enim non raro lethalis evadit. Quo magis et quo latius reſoluti fuerint nervi, et quo profundius ſopiti ſenſus, eo magis timendum: Ut ſtatutum quoque habetur, quod quo aetate provectior ſit aeger, et quo ex habitu morbo proclivior videatur, eo gravius erit periculum. Si autem ventriculus, inteſtina, aut veſica ſic laborant,

* Van. Swiet. 166. p. 355.

borant, ſpes ſanitatis recuperandae vix nobis reſtat: Si inſuper in parte reſoluta ſenſus adeſt frigoris; ſi eadem quaſi marceſcit aut tumeſcere incipit; ſi aut mentis facultates labaſcunt, et vitae principium laborat, peſſima quaeque auſpicari licet. Contra autem quando triſtis haec ſignorum caterva, aut non obviam ſe fert, aut ipſa leviora ſunt, minus eſt metuendum, nec ſpes abjicienda.

MORBI NATURA.

De hac re vix aliquid certum hactenus ab auctoribus prolatum fuit. Nervorum enim officia tam ſunt incognita, quod de hujus aeque ac aliarum ejuſmodi affectionum proxima cauſa nihil prorſus dubiorum expers proponere poſſumus.

Qualis ſit vis nervorum nemo hactenus detexit, nec forſitan brevi id conſequetur. Ex iis etenim videtur eſſe quae inter arcana ſua humano ingenio nunquam attingenda recondidit natura.

tura. De ratione vel modo quo ſenſus motuſque fiunt, quodcunque excogitatum fuit, haec ſolummodo nobis preſtat, quod primo intuitu quam futilia conamina talia nos edocet. Mihi quidem non paullo ineptum atque audax videtur, perſcrutari unde et quae ſint illae ipſae facultates, quibus ſolis adjuvantibus de aliis rebus dijudicare nobis conceditur. Sic de hac re profatus eſt egregius Gregory * ; ' nondum ' vero ratio ulla propoſita eſt rem per experi' menta explorandi, et experientia bis mille ' annorum ſatis ſuperque demonſtravit, ſapien' tiſſimos etiam hominum naturae arcana con' jectando rariſſime detegere.'

Abjectis ideo hujuſmodi conatibus, ſat erit hic adnotare, nervos et ad motum et ad ſenſum impertiendum inſervire. Experimenta innumera in animantia varia inſtituta partes, quibus impenditur nervus, eo reſciſſo, non amplius aut ſentire aut ſponte movere commonſtrarunt. Idem inſuper contingit, dum nervus comprimitur; at poſtea reſuſcitantur partis munera, niſi preſſura tanta ſit ut etiam ipſius nervi fabrica laedatur.

* Conſpect. med. theor. tom. 1. cap. 3. p. 61.

laedatur. Ratione ab his desumpta, colligere licet, cerebri, e quo omnes proveniunt nervi, compressionem similibus effectibus originem praebituram esse. Et quidem non aliter res se habet: Etenim hinc inducitur apoplexia, aut, si levior fuerit compressio, paralysis. Quare autem in paralysi motus plerumque solummodo perit, perdifficile explicatu est, et nunquam forsan liquebit. Hinc autem inferri potest, compressionem vim nervosam (quaecunque sit ea) in organa motui inservientia se transfundentem impedire; ideoque unam et praecipuam causam paralyseos esse habendam.

Ea, quorum inter causas excitantes mentio facta est, alteram praebent originem. Illa in vim nervorum recta exercent se; eam imminuere videntur, et tandem dirimere. Talem conditionem Cullen illust. collapsum nuncupavit. Hicque adnotandum, quod, prout hac aut illa origine ortus fuit morbus, ejus natura variat; et quidem haec distinctio in medendi ratione tractanda non levis momenti erit.

Duabus

Duabus iſtis memoratis, tertiam adjicere cauſam non alienum videtur. Haec praecipue afficere ſolet ſeniores, qui aetate florentes intemperantiae multum indulſerant: Haec eſt nervorum vis exhauſta vel copia (ſi ita loqui fas eſt) deficiens. Paralyſin ex tali cauſa aliquando provenire, quum nec aliquid comprimens, nec ſanguis congeſtus, nec denique quaevis nocentia in culpa fuerint, vix dubitari poteſt; praeſertim ſi in animo reputemus, quantum tali tempore labaſcit memoria, et mens infirmatur; quanto nec non difficilius quam antea, cum hic morbus invaſurus eſt, quidam aetate provecti quodam irritamine afficiuntur, et quam obtuſi fiunt ſenſus.

RATIO MEDENDI.

Curandi, ut opinor, conſilia in tria haec capita redigi poſſunt; viz.

I. Ut compreſſio, vel hae cauſae cerebri functiones impedientes, ſubmoveantur, ſicque,

II. Ut vis nervorum iterum in organa voluntate movenda reſtituatur, et denique,

III. Ut vis cerebri an deficiat haec ſponte, ſenectute ingraveſcente, an ex quibuſdam nocentibus adhibitis minuatur, vel prope extinguatur, concitetur et reficiatur.

Ad primum conſilium explendum, evacuantia varia propoſita fuerunt; et ſane in omni paralyſi recente, vel apoplexiam inſecuta, vel cum alioquin cerebrum fuit compreſſum, aut congeſtis aut nimis abundantibus humoribus (ut omnes teſtantur auctores) exinanitiones maxime conveniunt.

Inter iſta, quibus detrahuntur humores, ſanguinem mittere praecipuum eſt; hoc quidem, praeſertim quando copia inſolita caput verſus propellitur ſanguis, aut quando timetur, ne ibi nimis accumuletur, ſaepe admodum prodeſt; deplet enim ſubito, et an noceat an proſit, effectus ejus cito conſpiciuntur. Quantum valuit veteres non ignorarunt: En Celſi verba: 'Si omnia membra vehementer reſoluta 'ſunt, ſanguinis detractio vel occidit vel libe-'rat *.' Hinc nobis indicatur, ſanguinem detrahentibus,

* Celſus de Med. cap. 27.

trahentibus, multum praecavendum esse; nec in omni nervorum resolutione talem jacturam convenire. Willis insuper de hac re sic locutus est: 'Quod quidem in multis observavi, 'et plerumque in brachio, e quo sanguis detrac-'tus, languores et tremores incepisse *.'

His collatis, sanguinis missionem, si a temerariis vel imperitis, in omni paralysi, ea praecipue quae, deficiente nervorum vi, exoritur, facta fuerit, multum esse interdum nocituram, nec raro mortem intentaturam, colligere fas est. Et quandoquidem, nobis saltem judicibus, tali ex causa saepius paralysis provenit, talis amissio nunquam est praecipienda, nisi quum signa eam manifeste poscunt; et adeo urgent signa, ut eam differre non amplius liceat. Quidam revera eousque progressi sunt, ut ipsum hunc usum prorsus repudiarint. Illi vero, sententiis propriis dediti, aeque ac alteri, hallucinati sunt; charybdim fugientes in Scyllam inciderunt. Haec verba fecit clarus Mead. '† Nullus jam 'sanguinis missionibus locus est, nec catharticis 'vehemen-

* Willis pars patholog. cap. 9. p. 151.

† Mead monita cap. 2. sect. 2. p. 70.

'vehementioribus;' et quamvis cum eo non omnino consentimus, veruntamen non possumus non opinari, et tutius et melius esse nimis de hac re cavere, quam festinanter et inconsulte ad eam nosmet recipere; nihil autem universum proponere licet, nisi ut sedulo inter paralysin eam compressione aut plethora inductam, et eam, cui nociva quaedam aut nervorum vis deficiens causae fuerunt, distinguamus. In priore, malo incipiente, vel saltem non inveterato, haec solummodo convenit, et quamprimum debilitatur corpus alienum fit. In posteriore autem nihil hujusmodi non nocebit. Opinatur * illust. Cullen sanguinem a vena jugulari detrahere maxime prodesse; et quidem verisimile videtur, quo propius parti affectae idem sit missus, effectus ejus eo potentiores fore. Hic autem caveatur, ne collum nimis arcte fascia complectamur; si quando autem talis operatio non conveniat, a brachio detrahere sat erit. Haud minus utile erit temporum arterias pertundere; sic enim vasa subito deplere, et, quod nihili non videtur esse, arterias ipsas penes nos est. Hic vero

* Cullen pract. phys. vol. 3. p. 159.

vero modus, quia non tam facile abſolvitur, et incommodo majore ſtipatur, caeteris forſan eſt poſthabendus. Scarificare quoque, et cucurbitulis ſanguinem elicere, aliquando non inutile eſt. Fronti àut occipiti admoveantur haec; et certe, quia citius deplent hirudinibus ſunt anteponenda. Apud quoſdam invaluit opinio, quod potius a latere ſano quam affecto ſanguinem educere oportet. Hoc vero, me judice, non magni eſt; caeteris autem paribus, ſit hoc pro medici voluntate, nam innocuus omnino eſt quidem mos.

Cathartica plethorae inſuper obſtant, et humores ad inteſtina deducentia, quo minus illi ad caput nimis urgeantur impediunt. Nec alvum ipſam ſolventia nihil proſunt; etenim tubum alimentarium ſtercorum colluvie liberant, et non ſolum hunc, cujus ſenſus in hoc morbo plerumque obtunditur, ſed totum corpus ſtimulant. Haec igitur, quae magis calefaciunt et ſtimulant, praeſtantiora ſunt, ut jalapium, ſcammonium, g. guaiacum, colocynthis, et hujuſmodi caetera. Haec, ne vomitum cieant, ſaepius, at quantitatibus exiguioribus, uſurpanda ſunt. Illaeſa hauriendi facultate, ad alia hujuſmodi remedia confugiamus

fugiamus forsitan non erit necesse; sed quia facultas ea non raro multum deficit, clysmatis acrioribus et stimulantibus subducenda est alvus, ut motus intestinorum magis promoveatur.

Emetica insuper quibusdam auctoribus, quod ad hunc morbum oppugnandum, laudata sunt. Atqui, si quomodo in humanum corpus agunt perpendatur, forsitan de eorum usu ambigere licebit. Vomitus enim periculo interdum non vacat, et proculdubio multa cautione suscipiendus est. Namque dum evomitur, sanguis insolito impetu per vasa sua propellitur; septum transversum et abdominis musculi concitantur valde et contrahuntur; totum denique corpus fortiter agitatur. Hinc patet, periculum, ne inter vomendum, vasa capitis more insolito turgentia rumpantur, et subito mors inferatur imminere, magisque adhuc, quia corpus flectatur necesse est, vomens periclitatur. Idcirco quandocunque paralysin compressio induxerit, emetica non idonea esse concludere licet; nec nisi, quum nervorum vis deficiens est in causa, convenire; tunc autem non sine fructu usurpantur.

Quae nec non sudorem promovent sua laude apud quosdam non caruerunt. * Van Swieten

* Van Swieten comment. lib. 3. p. 384.

Swieten ſudorem decoctionibus diaphoreticis per aliquot dies aſſumptis, et poſtea vaporibus vini ſpiritus accenſi, elicere ſuadet. † Wepfer inſuper in eandem opinionem ivit aeque ac Willis ‡. At quidem, ſi mihi judicare licet, iſta remedia, quandocunque compreſſio adeſt, parum votis noſtris reſpondebunt. Calor enim ipſe, qui ſudori eliciendo neceſſarius eſt, ſolus detrimento tali eſſe poteſt, quale ab eorum uſu nos haud raro abſterreat. Nec quidem tantum evacuant, quantum ea nobis, ut auxilia hujuſmodi potentia, commendare poteſt; praeſertim cum multa et magis efficacia et tutiora nobis non deſunt: imminuta vero cerebri et nervorum vi, forſitan nonnihil proſint.

Diuretica et ſialagoga a quibuſdam laudata ‖, ſi diatheſis hydropica adſit, non prorſus inutilia erunt; experientia autem, ea multum huic malo adverſari non ſunt comperta.

Epiſpaſtica

† Wepfer obſervat. med. pract. p. 27.

‡ Willis pars patholog. cap. 9. p. 159.

‖ Willis pars patholog. cap. 9. p. 154.

Epifpaftica quoque non fine multo commodo ufurpata fuiffe dicuntur; et quoniam illa nec diu nec vehementer ftimulant, de iis, etiam quando compreffio et auctus fanguinis impetus malo huic origini fuerunt, non valde eft timendum; atque, cum diathefis hydropica adeft, admodum erunt utilia. Vix infuper dubitari poteft, quin eadem eo magis valebunt, quo propius capiti applicantur.

Haec proficere opinatur celeb. Cullen, non quia humorum revulfionem efficiunt aut ftimulant, fed quia proclivitatem ad haemorrhagiam imminuunt *. Non tamen facile in animo concipere poffumus, quomodo hoc perficiunt, nifi aut humores vel revellant vel evacuent. At, quoniam etiam hoc modo non multum valere poffunt, ut remedia admodum efficacia vix habenda funt. Fonticuli et fetacea quoque inter evacuantia enumerantur; nec leviter in multis affectionibus profunt. Humores enim affidue detrahunt, et non minus vifceris cujufvis affectionibus, quam totius corporis humorum abundantiae occurrunt. In paralyfi autem recente, quia

* Pract. phyf. p. 163.

quia tardius humores eliciunt, iſtiuſmodi auxilia non magni ſunt aeſtimanda: Non autem prorſus aſpernanda illa, quum indicia morbi inſecuturi ſeſe oſtendunt.

Nunc remediorum pleraque, ad primum noſtrum conſilium pertinentium exequendum percurrimus, ſique haec cura debita atque ſolertia adhibita fuerint, conſilium noſtrum

II. Quoque explebitur; igitur ad tertium conſilium tranſimus.

III. Ad hoc perficiendum remedia, a jam recenſitis longe diverſa, requiruntur: Quia enim ipſe morbus diverſa eſt indole, medendi conſilia ſimili ratione varientur oportet; nec educendi humores, ſed ſuppeditandus vigor, et quodcunque corpus ſtimulet et roboret: In morbis, qui tam ſimiles inter ſe videntur eſſe, curandis, proculdubio tam diverſas rationes medendi uſurpare quoddammodo abſurdum videtur; nec revera eſt negandum, quoſdam de ſtimulantium uſu, dubiorum non omnino fuiſſe expertes; non opinari vero non poſſumus, innumera iſtiuſmodi remediorum eximie proficientium exempla extare. Ut vero ultra ſolitos, hujuſmodi diſ-

ſertationum limites non progrediamur, iſta quae maxime uſurpantur ſolummodo, et qua ratione maxime profectura admoveantur, enarrabimus.

Calor, ſicut experientia quotidie monſtrat, huic aeque ac aliis compluribus morbis remedio eſt: Modicus enim fovet, et vim nervorum adauget, atque propterea, quandocunque animantium functiones debilitate labaſcunt, multum prodeſſe ſolet.

Paralyſis et alia ejuſmodi mala, coelo humido et frigido ſaepius invadentia, et aegrius ſummovenda, hujus rei indicia ſunt; namque eadem, calore aeſtivo redeunte, diſcedere incipiunt: Quamvis caloris vitae ſervandae tam neceſſarii imminutio quaedam impune toleretur, tamen cum longe praeter ſolitum ſubducitur idem, ſimile ratione corporis munera infirmantur; vehementiore adhuc frigore, ipſa tandem vita extinguitur. Variae, quibus aut per ſe, aut adjuncto humore, calor admoveatur, propoſitae ſunt rationes. In balneum calidum deſcendere, adjuvantibus aliis remediis, ſaepe non leviter profuiſſe dictum eſt.

Thermae

Thermae medicatae, aut aquae Bathonienses *, a pluribus auctoribus, multis sanitatem renovasse dictae sunt. Atqui calor, adjecto humore, diutius admotus, laxat et debilitat; caute est igitur usurpandus. Vice autem hujus sufficiat aliquando per seipsum admovere calorem; atque aegrum in balneum arenae, clibanum, aut laconicum immitti. † Salem calefactum, animalia nuper occisa membris resolutis applicari, eodem consilio, quidam jusserunt. Quum vero musculorum rigiditas, ex longa quiete et inertia, partibus paralysi laborantibus incidit, balneo calido vix aliquid praestantius. Frigus a nonnullis ut optime paralysi adversans laudatum est; at quoniam etiam sanos non raro idem debilitat, in hoc morbo profuturum esse, cui saepe tam magnopere favet, parum expectare licet. Quum igitur debilitate insigni totum gravatur corpus, frigus omnino alienum est habendum, et ab eo certe abstinendum; nisi, corpore alioquin viribus integro, aut sanitate fere jam recuperata, idoneum videatur

Electricitas,

* Vide Cocchi, Willis, et Charleton.

† Willis de anim. brut. cap. 9. p. 154.

Electricitas, quae ſine dubio magis exquiſite quam aliquid hactenus cognitum, aut quod unquam forſitan ab hominibus reperietur, corpus ſtimulat; cujus nempe opera multa quidem miranda perficit natura; quae necnon paſſim per eam diffunditur, ad hunc morbum ſummovendum magnopere valet. Tantis quidem viribus homines perculit, ut ilico ipſam vitam auferre poteſt; arte vero moderante, pauca ſunt, quae corpori humano meliora praeſtiterunt, nec quicquid in ſaeculis recentioribus medicinae exercendae utilius fuit inventum. De Haen *, hanc rem tractans, ſic locutus eſt. 'Diſcuſſis penſita-
'tiſque omnibus, machinam hanc auxilium eſſe,
'quod in multis malis plura praeſtet, quam alia
'auxilia hujuſque praeſtiterunt; adeoque grates
'Deo ob patefactionem ejus a mortalibus refe-
'rendas eſſe.'

Diverſis modis adhibetur hoc remedium; viz. toti corpori, inſulatione; aut huic aut illi parti, ictibus vel ſcintillis. Utcunque vero applicetur, et nervos et vaſa ſanguinem vehentia ad actionem validiorem excitat; exhalationem per cutem, et omnia ſecernenda et excernenda promovet;

* De Haen rat. med. cap. 22. p. 143.

promovet; in membris ipsis paralyticis aliquando dolorem et saepe tremores et convulsiones commovet; ruborem atque calorem in parte affecta auget, membris nec non macie extenuatis, pristinam magnitudinem renovat. Quum autem compressio fuit in causa, minus tuto forsitan ad hoc auxilium confugimus; at quum illi vis cerebri imminuta originem praebuit, hoc ut praestantissimum remedium secure licet usurpare. Idem illust. Gregory * commendavit multum, et saepe magno cum fructu ab ipsis morbi initiis adhibuit; praesertim quando pauperiores, in quibus plerumque (ut ipse non sine causa innuit) plethora minus est timenda, sic laborarunt.

Idem necnon scintillas elicitas maxime proficere monuit. Hic enim modus est et tutissimus et maxime conveniens; eo enim electricitatis quantum fas est, et idoneum, adhiberi potest. Eatenus hoc remedium laudans progressus est De Haen, ut etiam inquit. † 'Nemini 'unquam vim electricam vel minimum nocuisse.' In hanc vero opinionem pauci omnino ibunt.

* Gregory praelect. clinic.

† De Haen rat. med. cap. 22. p. 141.

ibunt. Hoc auxilio utentibus per temporis spatium longius aut brevius, ſicut res poſtulare videantur, perſtandum eſt. Aliquando effectus ejus ſubito edit, praecipue ſi aegri non multum aetate ſunt provecti, vel morbus non valde inveteravit. Si autem aliter ſe res habent, quia inde pertinacius redditur malum, interdum per tempus longius in ejus uſu perſeverare fit neceſſarium. De Haen * memoravit, quod in caſibus quibuſdam, etiam poſtquam per ſex menſes uſitatum fuit, nihil boni exinde profluxit; ſed tandem diuturnius adhuc perſeverando multum levaminis fuit perceptum.

E variis adverſus hunc morbum ſubſidiis, quae propoſita ſunt, exercitatio haud minimum eſt habendum; ab ea enim totum ſtimulatur corpus et vigorem majorem adipiſcitur; ſanguis inde aucto impetu propellitur; at ex diverſis ejus generibus, id quo magis exercetur corpus anteponendum eſt, ſicut ambulatio et equitatio; cum autem vires ad iſtas non ſufficiunt, tamen crebro tentare membrum affectum movere proderit, quando minimum etiam motum in eo ſupereſſe

* Rat. med. p. 141.

peresse sentitur. Talia conamina ab egreg. Gregory * maximis cum laudibus efferuntur; utpote quibus musculi aptissime et maxime secundum naturam stimulantur; et idem certiores nos fecit, aegros quosdam in membris quorum, sub primum morbi incursum, motus erat admodum obscurus, brevi tempore crebris talibus tentaminibus se assuescendo convaluisse. Cum jam movendi facultas aliquantulum recuperata est, ponderosum aliquid brachio jactare, saepe cum commodo in usum advocatum fuit. Gestatio quoque, sicut in rheda, aut si, morbo jam abituro, vires sinunt, equitatio valde est utilis †. Suadet Celsus ut membrum resolutum motu lecti concutiatur. Partem affectam quoque manu ipsa panno laneo, aut strigili, fricari haud parvi est momenti, semper parabile, et nunquam non usurpandum. Hac enim ratione sanguis copiosius in eam influit, augetur calor, rubor, et magnitudo. A quibusdam pannum laneum vaporibus mastiches, olibani, &c. imbuere profuisse existimatum. Animi pathemata violentiora subito concitata multos ad sanitatem ilico reduxerunt;

* Gregory praelect. clinic.

† Celsus de resolut. nerv. lib. 3. p. 179.

duxerunt; exempla cujus rei innumera apud auctores prostant. Talia nihilominus plerumque casu contigisse fatendum est; et revera quicunque secum reputat, quantum periculum saepius inferre solent, facile agnoscet, vix ullum mente sanum ea accendere esse ausurum.

Alia sunt et varia stimulantia, quae ore assumpta multas adepta sunt laudes. Haec obiter percurremus. Sales alk. volatiles, in ventriculum recepti potenter et cito effectus suos per corpus diffundunt; exhilarant enim, et animum excitant; sanguinis circuitum accelerant; at eorum actio cito desinit; et ideo non multum est iis confidendum.

Aromata adversus hunc morbum proposita sunt; ista aut olei, tincturae, aut forma propria adhibeantur. Ventriculum calefaciunt et corroborant, atque leviter nervos stimulant; verum sicut ea proxime recensita non multum ad curationem absolvendam conferunt.

Quaedam ex animalibus comparata, ut moschus, casto, zibethum, inter hujus morbi remedia quoque enumerantur: Haec omnia plus minusve stimulant; ideoque fortassis non inutilia

lia

lia erunt *. Aetius ex veteribus caſtorem laudavit; at ſi multum a quovis eorum eſt petendum, moſchus certe praecipuus eſt habendus; is enim, teſte experientia, in quibuſdam aliis nervorum affectionibus, multum pollet.

Nonnulli cantharides ore ſumi ſuaſerunt; recte an ſecus ignoro; at, quod multum periculum inferre poſſunt, minime eſt dubitandum.

Millipedes, et kermes quoque †, Van Swieten auctore, aliquando profuerunt.

Eodem conſilio, camphora, aſafoetida, medicamenta ex terebinthina compoſita, et balſama quaedam enumerata ſunt; ſed eorum vires ſtimulantes exiguae ſunt, et a medicis non multum uſurpantur; idcirco de iis nihil certum, quod ad hunc morbum tollendum, proferre poſſumus.

Plantae acriores, et quae antiſcorbuticae appellantur complures, ut ſinapi, raphanus ruſticanus, naſturtium, cochlearia, et ſimiles, in hac affectione ſaepe utiles repertae ſunt. Solae quidem, et per ſe uſitatae vix ſanitati reſtituendae pares exiſtimari poſſunt; ſed, adjectis aliis medicamentis, proculdubio non leviter pro-

* Lib. 6. cap. 27. p. 109.

† Comment. vol. 3. p. 369.

ſunt. Veriſimile videtur earum utilitatem partim deberi huic, quod, ut dictum eſt, quoddammodo alvum ſolvunt, et urinae ſecretionem promovent. Ex his † Gregory illuſtris ſinapi, ut non modo praeſtantius, ſed etiam alkali volatili anteponendum, commendat. Ventriculum id enim et inteſtina eximie ad actionem ciet; illorum quoque augens vigorem, digeſtionem favet. Cortex Peruvianus una cum amaris, et iis, quae a ferro parantur, multum proficere dictus fuit; haec magis autem vi tonica quam ſtimulante praedita eſſe videntur, non idcirco minus utilia evaſura.

Praeter ſtimulantia, quorum ſupra mentio fuit facta, alia ſunt, quae ſolummodo partibus quibuſdam externis admoveri ſolent, quaeque laudes ſuas acceperunt; illa vero cuncta hic percurrere omnino ſupervacaneum videtur.

Variae plantae acriores contuſae, et in pulpam redactae, (ut raphanus ruſticanus, ſcillae, ceparum bulbae, allium, et ſinapi ſemina), ad partem paralyticam applicatae, donec cutis rubeſcere et dolore affici incipit, cum fructu haud parvo

† Gregory praelect. clinic.

parvo usurpatae sunt. Hic autem est notandum, quod, simul ac haec symptomata se ostendunt, usum eorum intermittere debemus.

Acida varia, sales acres, et olea empyreumatica, unguenta, et linimenta stimulantia, et denique ustiones ipsae, a variis auctoribus, similem ob causam, celebrata sunt.

Fustigationes sive percussiones leves, virgarum fasciis illatae, ruborem et tumoris aliquid inducunt; atque a nonnullis etiam laudatae sunt.

Emplastris piceis cutem vellicare, (sive id quod apud medicos picatio audit), ut et cucurbitulas sine ferro imponere Galenus, Celsus, ac alii hortati sunt. Urticis quoque cutem exasperare a quibusdam veteribus praecipitur; commonuit Celsus morbum hoc modo aliquando subito fuisse sublevatum *. Omnia illa mox recensita simili fere modo effectus suos edere videntur, et non tam corpus omne, quam partes quibus admoventur, afficere. Non tanti igitur habenda sunt, quanti ea, quae latius effectus suos per corpus diffundunt.

Quod ad regimen in hoc morbo maxime idoneum, quando imminuta nervorum vis ei originem

* Celsus, Lib. 3. cap. 27. p. 179.

ginem praebuit, aut ipſe inveteravit, nec cur plethoram adeſſe ſuſpicemur cauſa eſt, victus lautior eſſe debet. Inter cibos, qui ex carnibus parantur, venatio maximas accepit laudes. Praeterea aliquid vini meracioris permittendum eſt, iſtis praecipue, qui ei antea aſſueti fuerunt, et quorum aetas tale adminiculum poſtulare videtur. Eodem vero utentibus maxima cura caveatur oportet; quamvis enim modicum nulli remedio eſt ſecundum, nimio deterius non eſt venenum. Calor ſemper eſt petendus; nam frigore nihil eſt nocentius. Hanc ob rationem, in regiones calidiores migrare, et ſub coelo ſereno atque minus, quam noſtrum, mutabile, degere profuturum videtur.

FINIS.